

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi
25.10.2022

Kabul Tarihi
18.11.2022

Online Yayın Tarihi
29.12.2022

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN RİTİM EĞİTİMİ VE DANS DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Ayşe Feray ÖZBAL¹, Arıkan EKTİRİCİ¹, Berk Hakan YILMAZ¹

¹Faculty of Sports Sciences, Kastamonu University

Özet

Araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin Ritim Eğitimi ve Dans dersine ilişkin düşüncelerini belirlemektir. Araştırma betimsel tarama modelinde olup, araştırmanın katılımcılarını farklı üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulları'nda okuyan ve küme örnekleme yöntemi ile belirlenen 229 (103 kadın, 126 erkek) üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak Ayyıldız Durhan ve Gökyürek (2020) tarafından geliştirilen "Ritim Eğitimi ve Dans Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, cinsiyet değişkeninde kazanım alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($t=2,214$, $p<,05$). Kadın katılımcıların bu alt boyuta ilişkin ortalamalarının erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kadınların ortalamalarının yüksek çıkmasının nedeni, kadınların ritim çalışmalarına daha yatkın olduklarını düşündürmektedir. Katılımcıların saat bazında haftalık dinledikleri müzik süresine göre yapılan analiz sonucunda ise kazanım ve empati alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($F=4,553$, $p<,012$; $F=7,397$, $p<,05$). Daha az sürede müzik dinleyen katılımcıların 7 saat ve üzeri müzik dinleyen katılımcılara göre skorlarının daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak süre olarak daha çok müzik dinleyen katılımcıların az müzik dinleyenlere göre ruhen daha iyi olması, bedenini tanması, enerjik olması, koordinasyon, denge ve uyum açısından daha iyi durumda olduğu söylenebilir çünkü müzikle birlikte hareket etmek ve ritim tutmak bahsedilen unsurların gelişimine katkı sağlayabilmektedir.

Anahtar kelimeler: Ritim Eğitimi, Dans, Spor, Beden Eğitimi

INVESTIGATION OF THE ATTITUDES OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHING DEPARTMENT STUDENTS REGARDING RHYTHM EDUCATION AND DANCE COURSE

Abstract

The aim of the research is to determine the thoughts of the students studying in the physical education and sports teaching department about the Rhythm Education and Dance course. The research is conducted using descriptive survey model and the participants of the research consist of 229 (103 female, 126 male) university students studying at the Faculties of Sport Sciences and Physical Education and Sports Colleges of different universities and determined by cluster sampling method. In the research, "Attitude Scale Towards Rhythm Education and Dance Lesson" developed by Ayyıldız Durhan and Gökyürek (2020) was used as a data collection tool. As a result of the analysis, a significant difference was found between the groups in the gender variable in the achievement sub-dimension ($t=2.214$, $p<.05$). It was determined that female participants' averages for this sub-dimension were higher than male participants. The reason why women's averages are high suggests that women are more inclined to rhythm studies. As a result of the analysis made according to the weekly listening time of the participants on an hourly basis, significant differences were found in the achievement and empathy sub-dimensions ($F=4.553$, $p<.012$; $F=7.397$, $p<.05$). It was concluded that the participants who listened to music for less time had lower scores than the participants who listened to music for 7 hours or more. As a result, it can be said that the participants who listen to music more for a period of time are better in terms of spirituality, knowing their body, being energetic, coordination, balance and harmony than those who listen to less music, because moving with music and keeping rhythm can contribute to the development of the mentioned elements.

Key Words: Rhythm education, Dance, Sports, Physical Education

Sorumlu Yazar: Berk Hakan YILMAZ¹, Kastamonu Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, bhyilmaz@kastamonu.edu.tr

GİRİŞ

Dansın ne zaman başladığı veya nasıl geliştiği konusu ile ilgili eldeki verilerden net bir bilgiye ulaşılamamakla birlikte, yapılan araştırmalar neticesinde insanlık tarihi kadar eski olduğu sonucuna varılmaktadır. İnsanlık tarihinin varoluşundan bu zamana doğa ile başa çıkma mücadelesinde çoğunlukla kullandığı beden ve duygularının vazgeçilmez bir parçası olan dans aracılığı ile kendini anlatımı, tarihin ve kültürün taşıyıcılığını üstlenmiş ve gerçek anlamda insan yaşamı için verilen mücadelenin bir sonucu olarak oluşumunu tamamlamıştır. Dans, toplumlarda geleneksel bir anlatım aracı olarak görmüştür. İnsanlığın varoluşundan günümüze dek biçim ve içerik açısından değişikliklere uğratılmıştır (Turan, 2001). Bedensel bir anlatım türü olan dans, sözsüz iletişim modeli olarak değerlendirilmektedir (Akgül, 2014). Dolayısıyla dans yolu ile duygu durumları aktarılabilir, dans edenin içinde bulunduğu duygu durumları karşı tarafa iletilebilir.

Dans bedeni, müzik ve ritim ile uyumlu olarak hareket ettirerek belirli formlar oluşturulmasıdır (Tercan, 2016). Bireyler hissettikleri duyguları, dans ederken belli hareketleri ya da doğaçlama hareketleri belirli bir hızda ritim içerisinde yapılması ile ortaya çıkarmaktadır. Ritim kavramının tanımını araştırdığımızda, kaynaklarda birbirlerine benzeyen pek çok tanıma denk gelebiliriz. İlgili literatür incelediğinde Türk Dil Kurumu “*ritim, olayların düzenli aralıklarla tekrarlanması niteliği, düzenlilik*” olarak tanımlanmıştır (TDK,2022). Aynı zamanda ritim, zamanı eşit parçalara bölme anlamına gelmektedir. Bu sebeple ritim kavramı sadece müzik alanında karşılaşılmakla kalmayıp aynı zamanda insanın doğal yaşamında var olan bir kapsam olduğundan, nefes alıp verirken, yolda yürürken de bir ritim ortaya çıkmaktadır (Çakır, 2016). İnsanlar doğası gereği ritmik hareket etmektedirler. Aynı müziği dinleyen onlarca kişi ritim duygusu sayesinde hareketlerini büyük bir düzen ve uyum içerisinde senkronize olarak doğal bir davranış olarak yaparlar. Bir müziğe ayak veya el vuruşları ile eşlik etmek ritmik davranışa bir örnektir (Açılmış vd., 2021). Kısaca insanın her hareketinde ritim vardır. Birey, yaşamlarının günlük rutinleri içerisinde farkında olarak ya da olmayarak çok fazla ritmik hareketler gerçekleştirmektedir. Konuşurken, yürürken, koşarken hatta gözlerini kırarken dahi düzenli ya da düzensiz bir şekilde ritim tutmaktadır. Tüm hayatımız boyunca bu düzenliliğin hatta düzensizliğin bile içerisindeki düzenliliğin farkında olmamızı sağlayan en etkili yollardan biri ritim tutabilme yeteneği olmuştur (Başar, 2016).

Müzik dinlerken, yemek yaparken, spor yaparken, yolda yürürken hatta maç izlerken farkında olarak ya da farkında olmayarak ritim tutulduğu söylenebilir. Ritim tutabilme insan hayatı için önemli bir konudur. Ritimle ve müzikle yapılan aktiviteler kişinin kendi becerilerini ve bu becerilerinin sınırlarını keşfetmelerine destek olmaktadır. Yürüme, sıçrama ve koşma gibi hareketlerin doğal ritimler olduğu söylenebilir. Taklit edilen ritimlerin ise kişinin hayal gücü ile yapmaya çalıştığı hareketler olduğu söylenebilir. Vücudun farklı bölümleri kullanılarak farklı ritimler tutulabilmektedir. El çırpma, ayağı zemine vurma gibi hareketler bu ritimlere verilebilecek en güzel örneklerin başında gelmektedir. Ritim ile ilgili herhangi bir eğitim alan her birey öncelikle sesleri genel hatlarıyla tanımaktadır (MEB, 2007). Bireylerde ritimlere karşılık veren uyarıcılar mevcuttur. Ritim eğitimi sayesinde bu uyarıcılar eğitilerek geliştirilmektedir (Dündar, 2003).

Müziğin yapı taşlarının temelini ritim oluşturmaktadır. Ritim kalıplarının (elleriyle, ayaklarıyla, vücuduyla, araçlar ya da sözlerle tekrar edilerek) öğrenilmesine, “ritim eğitimi” denir (Sun ve Seyrek, 1988). Ritim eğitimindeki çalışmalar, bir temponun sürekli ve düzenli bir halde tekrar ederek ritim yapabilme yeteneği ya da müziğin nabzını hissetme zamanlama çalışması şeklinde açıklanmaktadır (Wolf, 1975). Müzik ve müziğin yapı taşı olan ritim, spor branşlarının daha göze hitap eden, estetik ve akıcı bir şekilde görünmesine imkan sağlamaktadır. Müziğin, içinde bulunmadığı spor branşları da vardır, ancak ritmin içinde yer almadığı herhangi bir spor branşından söz edilemez. Hangi spor branşı olursa olsun, her tekniğin bir ritimle gerçekleştirildiği söylenebilir. Spor branşlarının içinde yer alan tekniklerin doğru zamanlama ve ritim ile öğretilmesinin hem daha çabuk öğrenilmesine hem de spor branşlarında daha başarılı olmak için önemli bir etken olduğu düşünülmektedir (Ayyıldız Durhan ve Gökyürek, 2020). Ritmin sadece sporla ilgilenenler için değil, sporla ilgilenmeyen bireylerin de günlük yaşamları için önemli bir unsurdur. Çünkü müzik ruha iyi gelen bir olgudur ve müziğin içerisinde ritim tutma da vardır. Ritim tutma gelişirse el göz ve vücut koordinasyonunun da gelişeceği düşünülebilir. Bunun yanı sıra ritim çalışmalarının öğrencilere herhangi bir konu öğretilirken tüm derslerde kullanılabileceği de söylenebilir.

Beden eğitimi ve spor eğitimi alanlarında da bir beceriyi göstermek, anlatmak, öğretmek ve aktarabilmek için ritim ve ritim eğitiminin önemli olduğu bilinmektedir. Spor branşlarının öğretiminde, kazanılacak olan becerilerin kontrolünde hareketin ritmi önemli bir yer tutmaktadır (Sayın vd., 2002). Bu nedenle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ritim çalışmalarının hem normal gelişim gösteren bireyler hem de engelli bireyler için (İlhan, 2009) önemini, tutumlarını ve farkındalıklarını bilmenin alana faydalı olabilmek için gerekli olduğu

düşünülmektedir. Nitekim tutum bireylerin davranışlarına yön verebilen, algı ve düşüncelerini belirleyen oldukça önemli psikolojik bir özelliktir (İlhan, Esentürk ve Yarımkaya, 2016), olumlu ve olumsuz şekillenen bireyin o duruma dair hissettiklerini ifade etmektedir (Kırımoğlu, vd., 2017). Farkındalık ise bireyin tüm duyguları ile çevresini anlamlandırmasını, kavraması gereken konuya dair odaklanmasını ifade etmektedir (İlhan ve Esentürk, 2014).

Beden eğitimi ve spor öğretiminde ise temel amaç; ritim eğitimindeki amaç belli ritim kalıplarını öğretmektense bireylerin fiziksel olarak büyük ve küçük kas gruplarının gelişimini sağlamak, bedensel yeteneklerini geliştirmek ve ritim duygusunu ilerletmektir (Atılgan, 2003). Spor eğitimi, yalnızca bazı motor hareketlerin nasıl yapıldığının öğrenilmesinden ibaret değildir; birçok zihinsel ve duygusal nitelikli psikolojik faktörün etkisi altındadır (İlhan, 2009). Bu bağlamda araştırma, “Ritim eğitimi ve dans dersinin, dersi alan öğrencilerin tutumunu nasıl etkilemektedir?” sorusundan yola çıkarak beden eğitimi ve spor yüksekokulları, fakültelerde okuyan ve ritim eğitimi dans dersleri alan öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarının incelenmesini amaçlamaktadır. Türkiye’ de konuyla ilgili çalışmaların çok olmaması alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ile desenlenmiştir. Tarama modeli; bir durumun, bilimsel yöntemler kullanılarak betimlenmesi süreci tarama modeli olarak ifade edilmektedir (Karasar, 2012).

Evren-Örneklem

Araştırma grubunu, Kastamonu Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Düzce Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Siirt Üniversitesi, Hitit Üniversitesi ve Eskişehir Teknik Üniversitesi’nde öğrenimini sürdüren, küme örnekleme yöntemi ile belirlenen 229 (103 kadın, 126 erkek) Spor Bilimleri Fakültesi öğrencisi oluşturmaktadır. Küme örnekleme bir evrenden direkt olarak örneklemin alınamayacağı durumlarda kullanılmaktadır (Fraenkel vd., 2012).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kişisel bilgi formu ve Ayyıldız Durhan ve Gökyürek (2020) tarafından geliştirilen “Ritim Eğitimi ve Dans Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” olmak üzere toplam iki veri toplama aracı kullanılmış gerekli etik izin alınarak veriler yüz yüze toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu altında cinsiyet, eğitim görmekte olduğu üniversite, yaş, algılanan gelir düzeyi, sınıf düzeyi, spor türü, haftalık müzik dinleme süresi ve dinlediği müzik türleri başlıklarına yer verilmiştir.

Ritim Eğitimi ve Dans Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Ayyıldız Durhan ve Gökyürek (2020) tarafından geliştirilen Ritim Eğitimi ve Dans Dersine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek Kazanım (15 madde), Antipati (11 madde) ve Eğilim (6 madde) olarak adlandırılan 3 alt boyut ve toplam 32 maddeden meydana gelmektedir. Ölçek 5'li likert tipindedir. Ölçeğin geliştirme çalışmasında Kazanım alt boyutuna ilişkin Cronbach Alpha değeri ,95, Antipati alt boyutuna ilişkin Cronbach Alpha değeri ,91, Eğilim alt boyutuna ilişkin Cronbach Alpha değeri ,75 ve ölçeğin geneline ilişkin Cronbach Alpha değeri ise ,96 olarak hesaplanmıştır. Gerçekleştirilen araştırmada ise bu değerler Kazanım alt boyutu için ,96, Antipati alt boyutu için ,94, Eğilim alt boyutu için ,85 ve ölçek geneli için ,96 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizi SPSS 22 programında gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin elde edilmesi için frekans ve yüzde analizlerine başvurulmuştur. Verilerin normal dağılım durumları Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiş ve her bir bağımsız değişken için her bir alt boyuta yönelik olarak gerçekleştirilen analiz sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır ($p>,05$). Buradan yola çıkılarak cinsiyet, spor türü ve algılanan gelir düzeyi değişkenleri için bağımsız örneklem t-testi; yaş, sınıf düzeyi ve haftalık müzik dinleme süresi değişkenlerine yönelik olarak ise tek yönlü ANOVA analizleri gerçekleştirilmiştir. Anlamlılık düzeyi ,05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, gerçekleştirilen analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 1 Demografik değişkenlere yönelik gerçekleştirilen frekans ve yüzde analizi sonuçları

Demografik Değişkenler		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	103	45
	Erkek	126	55
	Toplam	229	100
Algılanan Gelir	Düşük	100	43,7
	Orta ve yüksek	129	56,3
	Toplam	229	100
Spor Türü	Takım Sporları	135	59
	Bireysel Sporlar	94	41
	Toplam	229	100
Yaş	18-20	55	24
	21-23	134	58,5
	24 ve üzeri	40	17,5
	Toplam	229	100
Sınıf Düzeyi	1. ve 2. sınıf	89	38,9
	3. sınıf	65	28,4
	4. sınıf	75	32,8
	Toplam	229	100
Kaç Saat Müzik Dinliyor?	0-3 saat	79	34,5
	4-6 saat	68	29,7
	7 saat ve üzeri	82	35,8
	Toplam	229	100

Tablo 1. incelendiğinde katılımcıların 103 (%45)'ünün kadın ve 126 (%55)'sının erkek olduğu görülmektedir. Gelir düzeyini düşük olarak algılayan katılımcıların sayısı 100 (%43,7) iken orta ve yüksek olarak algılayan katılımcıların sayısı ise 129 (%56,3)'dur. Katılımcıların %59 (n=135)'u takım sporları ile ilgilenirken %41 (n=94)'i bireysel sporlar ile ilgilenmektedir. Araştırmaya katılımcılarının 55 (%24)'i 18-20 yaş aralığında, 134 (%58,5)'ü 21-23 yaş aralığında ve 40 (%17,5)'i ise 24 yaş ve üzeri grupta yer almaktadır. Araştırma katılımcılarının 89 (%38,9)'u 1. ve 2. sınıf öğrencilerinden oluşurken, 65 (%28,4)'i 3. sınıf ve 75 (%32,9)'i ise 4. sınıf öğrencilerinden meydana gelmektedir. Katılımcılardan haftada 0-3 saat arası müzik dinleyenlerin sayısı 79 (%34,5), 4-6 saat müzik dinleyenlerin sayısı 68 (%29,7), 7 saat ve üzerinde müzik dinleyenlerin sayısı ise 82 (%35,8)'dir. Bunlara ek olarak katılımcıların dinledikleri müzik türlerine göre gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre pop (n=67), klasik müzik (n=39), rap müzik (n=38), Türk halk müziği (n=31), rock (n=16), arabesk (n=12), ilahi (n=4), metal (n=2), slow müzik (n=2), roman havası (n=1) gibi farklı müzik tarzlarını dinleyen katılımcılar olduğu görülmektedir. Bir katılımcı müzik dinlemediğini ifade ederken 16 katılımcı ise tarz ayırt etmedikleri dile getirmişlerdir.

Tablo 2Bağımsız değişkenlere yönelik ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları

Alt Boyut	Değişken	Gruplar	N	Ort.	S	sd	t	p
Kazanım	Cinsiyet	Kadın	103	4,02	,78	227	2,214	,030*
		Erkek	126	3,78	,87			
Antipati	Cinsiyet	Kadın	103	3,87	,71	227	1,414	,149
		Erkek	126	3,70	,85			
Eğilim	Cinsiyet	Kadın	103	3,40	,80	227	2,881	,152
		Erkek	126	3,08	,89			
Kazanım	Spor Türü	Takım Sporları	135	3,85	,87	227	-,682	,153
		Bireysel Sporlar	94	3,93	,74			
Antipati	Spor Türü	Takım Sporları	135	3,83	,84	227	1,129	,302
		Bireysel Sporlar	94	3,70	,93			
Eğilim	Spor Türü	Takım Sporları	135	3,17	,90	227	-1,097	,194
		Bireysel Sporlar	94	3,30	,81			
Kazanım	Algılanan Gelir	Düşük	100	3,86	,87	227	-,456	,271
		Orta ve yüksek	129	3,91	,77			
Antipati	Algılanan Gelir	Düşük	100	3,73	,91	227	-,772	,350
		Orta ve yüksek	129	3,82	,86			
Eğilim	Algılanan Gelir	Düşük	100	3,21	,93	227	-,222	,121
		Orta ve yüksek	129	3,23	,81			

*Anlamlılık düzeyi = $p < ,05$ * $p < 0,05$

Tablo 2. İncelendiğinde cinsiyet değişkenine yönelik olarak gerçekleştirilen analiz sonucunda kazanım alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($t=2,214$, $p < ,05$). Kadın katılımcıların bu alt boyuta ilişkin ortalamalarının erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Spor türü ve algılanan gelir değişkenlerine göre gerçekleştirilen analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir ($p > ,05$).

Tablo 3Bağımsız değişkenlere yönelik olarak gerçekleştirilen tek yönlü ANOVA sonuçları

Alt Boyut	Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Kazanım	Yaş	Gruplar arası	,535	2	,268			
		Grup içi	153,492	226	,679	,394	,675	Yok
		Toplam	154,027	228				
Antipati	Yaş	Gruplar arası	,317	2	,159			Yok
		Grup içi	178,841	226	,791	,201	,818	
		Toplam	179,159	228				
Eğilim	Yaş	Gruplar arası	,043	2	,022			Yok
		Grup içi	171,823	226	,760	,028	,972	
		Toplam	171,866	228				
Kazanım	Sınıf	Gruplar arası	,278	2	,139			Yok
		Grup içi	153,749	226	,680	,205	,815	
		Toplam	154,027	228				
Antipati	Sınıf	Gruplar arası	1,672	2	,836			Yok
		Grup içi	177,487	226	,785	1,064	,347	
		Toplam	179,159	228				
Eğilim	Sınıf	Gruplar arası	,925	2	,463			Yok
		Grup içi	170,941	226	,756	,611	,543	
		Toplam	171,866	228				

Kazanım	Müzik Süre	Gruplar arası	5,965	2	2,983	4,553	,012*	A<C,
		Grup içi	148,062	226	,655			
		Toplam	154,027	228				
Antipati	Müzik Süre	Gruplar arası	2,871	2	1,435	1,840	,161	Yok
		Grup içi	176,288	226	,780			
		Toplam	179,159	228				
Eğilim	Müzik Süre	Gruplar arası	10,559	2	5,279	7,397	,001*	A<B, A<C
		Grup içi	161,307	226	,714			
		Toplam	171,866	228				

*Anlamlılık düzeyi = $p < ,05$, A= 0-3 saat, B=4-6 saat, C= 7 saat ve üzeri

Tablo 3. incelendiğinde yaş ve sınıf değişkenlerine yönelik olarak gerçekleştirilen tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > ,05$). Katılımcıların saat bazında haftalık dinledikleri müzik süresine göre yapılan analiz sonucunda ise kazanım ve empati alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($F=4,553$, $p < ,05$; $F=7,397$, $p < ,05$). Kazanım alt boyutuna yapılan pos-hoc testi sonuçlarına göre haftada 0-3 saat müzik dinleyen katılımcıların skorlarının haftada 7 saat ve üzeri müzik dinleyen katılımcılara göre daha düşük olduğu görülmektedir. Eğilim alt boyutuna göre gerçekleştirilen post-hoc testi sonuçlarına göre ise haftada 0-3 saat müzik dinleyen katılımcıların bu alt boyuta ilişkin skorlarının haftada 4-6 saat ile haftada 7 saat ve üzeri müzik dinleyen katılımcıların skorlarından daha düşük olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma, farklı üniversitelerden ritim eğitimi ve dans dersi alan öğrencilerin, derse karşı tutumlarını belirlemeye yönelik olarak yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin ritim eğitimi ve dans dersine yönelik tutum ölçeği kazanım alt boyutunda kadınların ortalama puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu sonucu olduğu ortaya çıkmıştır. Alan yazın incelendiğinde konu ile ilgili alanda sınırlı sayıda araştırma yapıldığı tespit edilmiştir. Yoncalık (2007), tarafından gerçekleştirilen araştırma kapsamında kadınların erkeklere göre dansa karış tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan farklı bir araştırma sonucuna göre katılımcıların ritim puanları cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (Açılmış vd., 2021). Aksu (2021), tarafından gerçekleştirilen araştırmada kadınların dans özyeterliliklerinin erkeklerden daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve bazı araştırma sonuçları ışığında kadınların ritim ve dans kavramlarına erkeklere göre nispeten daha yatkın olduğu yorumunu mevcut araştırma sonuçları değerlendirildiğinde söylenebilir.

Araştırma katılımcılarının ritim eğitimi ve dans dersine yönelik ortalama puanları ile spor türü arasında istatistiksel olarak bir farklılık olmadığı sonucu elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ritim eğitimi ve dans dersine yönelik tutumları takım sporları ya da bireysel sporlar ile uğraşmalarına göre farklılaşmamaktadır. Ritim ve müzik kavramları bazı branşların daha estetik, akıcı veya görsel yönden etkileyici hale getirerek katkıda bulunurlar. Bütün spor branşlarının teknikleri belirli bir ritim eşliğinde gerçekleşir. Bu durumda spor müsabakalarına olan ilgi ve heyecanı artırmaktadır (Ayyıldız Durhan ve Gökyürek, 2020). Literatürde yer alan bu bilgi ışığında mevcut araştırma sonuçlarını değerlendirildiğinde takım ya da bireysel sporlar yapanların ritim eğitimi ve dans dersine yönelik tutumlarında farklılık tespit edilememesi beklenen bir sonuç olduğu düşünülmektedir. İnsan doğasında olduğu gibi spor branşlarının da her aşamasında ritim vardır. Her branşın kendine özgü bir ritmi vardır. Araştırmaya katılan öğrencilerin sporcu oldukları göz önünde bulundurulduğunda el göz koordinasyonlarının yüksek olduğu varsayılmaktadır. Ritim ve dans uyum gerektiren kavramlar oldukları göz önünde bulundurulduğunda bireylerin ritim ve dans kavramlarına doğrudan ya da dolaylı olarak aşına olmaları bu durumda etkili olmuş olabilir.

Araştırma katılımcılarının ritim eğitimi ve dans dersine yönelik tutum ölçeği ortalama puanları ile algılanan gelir düzeyi durumları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucu elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin derse yönelik tutumları algılanan gelir düzeyleri durumuna göre farklılaşmamaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin gelir durumlarının birbirlerine yakın olması bu durum ile ilgili olabilir. Bunun yanı sıra sadece gelir düzeyi ile bu durumu açıklamak pek mümkün olmayabilir. Ritim ve dans kavramları herkesin her şekilde ulaşabileceği, insanın ve doğanın içerisinde bulunan kavramlar oldukları için gelir düzeylerinin bu duruma göre farklılaşmaması olası bir sonuç olarak düşünülebilir. Literatür incelendiğinde durum ile ilgili sınırlı sayıda araştırma olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma katılımcılarının ritim eğitimi ve dans dersine yönelik tutum ölçeği ortalama puanları ile yaş ve sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu durumun sebebi araştırmaya katılan öğrencilerin sonraki dönemlerde bu ve benzeri dersler ile karşılaşmalarından kaynaklı olabilir. Ritim eğitimi ve dans dersi içerikleri göz önünde bulundurulduğunda diğer derslere göre nispeten daha fazla özgüven gerektirdiği düşünülebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ritim eğitimi ve dans dersine yönelik tutum ölçeği kazanım ve eğilim alt boyutu ortalama puanları ile haftada dinlenen müzik süresi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ritim eğitiminin, müzik

eğitiminin boyutlarında daha öncelikli bir yere sahip olduğu bilinmektedir (Sun ve Seyrek, 1993). Müzik, ritim ve dans kavramlarının birbirlerinden ayrılamaz kavramlar olduğu göz önünde bulundurulduğunda araştırma sonuçlarında tespit edilen haftada 7 saat ve üzeri müzik dinleyen katılımcıların 0-3 saat arası müzik dinleyen katılımcılara göre kazanım boyutunda elde ettikleri puanların daha fazla olması durumu beklenen bir sonuç olduğu düşünülmektedir. Eğilim alt boyutunda ise 7 saat ve üzeri müzik dinleyenler ve 4-6 saat arası müzik dinleyen katılımcılar ile 0-3 saat arası müzik dinleyenler arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar dikkate alındığında uzun sürelerde müzik dinleyenlerin birçok anlamda daha az müzik dinleyenlere göre ruhen daha iyi olması, bedenini tanınması, enerjik olması, koordinasyon, denge ve uyum açısından daha iyi durumda olduğu söylenebilir çünkü müzikle birlikte hareket etmek ve ritim tutmak bahsedilen unsurların gelişimine katkı sağlayabilmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların ritim eğitimi ve dans dersine yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada cinsiyet değişkeni ile kazanım alt boyutu arasında kadınlar lehine anlamlı bir ilişki olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Haftalık dinlenen müzik süresi ile kazanım ve eğilim alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Spor türü ve algılanan gelir düzeyi, yaş ve sınıf düzeyi değişkenleri ile ritim eğitimi ve dans dersine yönelik tutum ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Elde edilen bulgular ışığında müziğin ve ritim eğitiminin bireyler üzerinde olumlu etkilerinin çok olduğu söylenebilir. O nedenle konu ile ilgili yapılan çalışmaların artırılması, ritim eğitimi derslerinin sadece üniversitelerin belli bölümlerinde değil daha alt kademelerde de verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması: Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- Açılmış, H., Bedir, D., Gerek, Z., ve Tuzcuoğulları, T. (2021).** Spor ve konservatuvar eğitimi alan öğrencilerin ritim algılarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(4), 359-366. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.1002677>
- Akgül, P. K. (2014).** *İletişim, dans ve beden dili*. Cinius Yayınları
- Aksu, A. İ. (2021).** *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin dans özyeterliliği ve sağlıklı yaşam biçimleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Afyon.
- Atılğan, A. O. E. (2003).** *Ritim eğitiminin kompleks jimnastik beceri öğrenimi ve motor özellikler üzerine etkisinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Ayyıldız Durhan, T. ve Gökyürek, B. (2020).** Ritim eğitimi ve dans dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(2), 59-76. <https://doi.org/10.33689/spormetre.584586>
- Başar, Ş. (2016).** *6-12 yaş orta-ağır zihinsel geriliği olan çocuklarda ses, ritim ve hareket uygulamaları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Ceylan, S. (2021).** *Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda ritim eğitiminin bazı fiziksel parametreler ve sosyal beceriler üzerindeki etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce.
- Çakır, B. (2016).** Sivas yöresine ait türkülerin ritim kalıpları ve bu ritim kalıplarının müzik eğitiminde uygulanabilirliği. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çelik, O. B., Tekkurşun Demir, G., İlhan, E. L., Cicioğlu, İ. ve Esentürk, O. K. (2019).** Sporcu ergenlerde psikolojik sağlamlık. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14 (2), 296-303. <https://doi.org/10.33459/cbubesbd.614548>
- Durhan, T. A., ve Gökyürek, B. (2020).** Ritim eğitimi ve dans dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(2), 59-76.
- Dündar, M. (2003).** Anaokulu ve ilköğretimin birinci sınıfında ritim eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2).
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., and Hyun, H. H. (2012).** *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw-Hill Humanities/Social Sciences/Languages.
- Gerek, Z., Yıldırım, E. ve Açılmış, H. (2021).** Dans ve müzik eğitimi alan konservatuvar öğrencilerinin işitsel ve görsel ritim algılarının incelenmesi. *Uluslararası Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 3(2), 60-67. <https://doi.org/10.51538/intjouexerpsyc.1037878>
- İlhan, E. L., Esentürk, O. K. ve Yarımkaya, E. (2016).** Zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum ölçeği (zebseytö): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1141-1160.

- İlhan, E.L. ve Esentürk, O.K. (2014).** Zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalık ölçeği (ZEBZEYFÖ) geliştirme çalışması, *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 19-36.
- İlhan, L. (2009).** *Voleybolda servis becerisi öğretimine motivasyonel bir yaklaşım*, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3(3), 196-203.
- İlhan, L. (2009).** Zihinsel engelli çocuğu olan anne-babaların çocuklarının özel eğitimleri sürecinde beden eğitimi ve spor etkinliklerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 38-48.
- Karasar, N. (2012).** *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kırımoğlu, H., Dalı, M., Yılmaz, A. ve Say, M. (2017).** Öğretmen adaylarının zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum düzeylerinin incelenmesi (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği). *International Journal of Human Sciences*. 14(4), 3116-3125.
- Özkale, B. (2010).** *Ritim çalışmalarının altı yaş çocuklarının bilişsel becerilerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sayın Bilgin, S., ve Anlıatamer, F. (2002).** *Ritim eğitimi ve harekete eşlik*, Arya Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.
- Sun, M. ve Seyrek, H. (1993).** *Okul öncesi eğitiminde müzik*. Mey Müzik Eserleri Yayınları.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (2007).** MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi), Eğlence Hizmetleri Hareket ve Ritim, Ankara.
- Tercan, C. (2016).** *Topluma katılım aracı olarak dans*. Yüksek Lisans Tezi. T.C. Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Turan, Z. (2001).** *Türk halk oyunları türlerinden halayların yapısal özellikleri*. Yüksek Lisans Tezi. T.C. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- TDK (2022).** <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 23.06.2022
- Wolf, H. (1975).** Nonusical effect of the kodaly music curriculum in primary grade children in Primary Grade. *Journal Of Learning Disabilities*, 8(3). <https://doi.org/10.1177%2F002221947500800310>
- Yoncalık, O. (2007).** Kültür ve spor bağlamında cinsiyetin "dans" a yönelik tutuma etkisi (beden eğitim ve spor alanında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan bir analiz). *Milli Eğitim*, 36(176), 109-118.